

Anatomist Rasim Mehmet Paşa ve Bestekârlığı Üzerine ***On the Anatomist Rasim Mehmet Pasha and His Composer****Ozan Turamanlarⁱ**ⁱDoç. Dr., İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi AD.<https://orcid.org/0000-0002-0785-483X>

Sayın Editör,

Bu yazının amacı, adı az sayıda kaynakta yer almış olan Rasim Mehmet Paşa'yı tanıtmak, hayatından kesitler sunmak, bestekârlığı üzerine yazılanlar hakkında bir değerlendirme yapmaktır.

Rasim Mehmet Paşa'nın doğum ve ölüm tarihleri ile ilgili bir veri yoktur. 1876 tarihinde tıbbiyeden mezun olmuştur. 1880-1885 tarihleri arasında teşrih muavini olarak, 1892 tarihine kadar da ilm-i teşrih muallimi (anatomi profesörü) olarak Hasan Mazhar Paşa'nın yanında çalışmıştır. 1886 yılında binbaşı rütbesine yükseltilmiş, 1887-1888 arasında kaymakamlık yapmıştır. 1892 tarihinde mirliva (tuğgeneral) rütbesine atanmıştır. 1898 (başka bir kaynakta 1899)'da Feriklik (korgeneral) rütbesine yükselen paşa, Enderûn-ı Hümâyûn (Saray Okulu)'nda memurluk, 1905-1907 yılları arasında Hıfzıssıhha-i Umumiye'de başmüfettişlik, Rûsûmât (Gümrük idaresi) Heyeti Teftişiyesi tahlilhanesi müdüriyetinde de çalışmıştır. Rasim Mehmet Paşa, 1908'de teşrih muallim-i sanisi ünvanına layık görülmüş ve Mazhar Paşa'dan boşalan Anatomi kürsüsüne tayin edilmiştir. Burada kaç yıl çalıştığı bilinmemekle birlikte yaş haddinden emekli olduktan kısa bir süre sonra da vefat ettiği bildirilmiştir.^{1,2}

Şehsüvaroğlu'nun yayınında Rasim Mehmet Paşa'nın o dönemin tanınmış bestekârlarından olduğu vurgulanmıştır. Eserde şu ifade dikkat çekicidir:

“Tatyos Efendi'nin pek çok bestesi onundur. “Çeşm-i Cellâdın kanlar dökdü Kâğıthanede” bestesi zamanında pek meşhurdu.”¹

Kitapta bu iddianın hangi kaynaktan alındığı belirtilmemiştir. O dönemde nota bilgisi ve nota ile eser icrasının oldukça az olması bu gibi karışık durumları ortaya çıkarmış olabilir. Burada meşhur olarak bahsedilen eserin TRT Müzik Dairesi Yayınları'ndaki künyesinde müziğin Kemani Tatyos Efendi'ye ait olduğu belirtilirken güftesinden bahsedilmemiştir.³ Ayrıca, aynı zaman diliminde yaşamış olsalar da, kaynaklarda Tatyos Efendi ile Rasim Mehmet Paşa arasında herhangi bir bağlantı da bulunamamıştır.^{4,5} Bu konunun musikînas hekimlerin hayatları ve eserleri ile ilgili daha kapsamlı araştırmaların yapılması ile netlik kazanabileceği kanaatindeyim.

Şehsüvaroğlu'nun Rasim Mehmet Paşa'yı anlatan bölümünün son cümlesi de şu şekildedir:

“Maalesef hal tercümesinde henüz aydınlatılmaya muhtaç noktalar çoktur.”¹

*Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi, 2023; 13 (2): 219-220

DOI: 10.31020/mutfd.1248342

e-ISSN: 1309-8004

Geliş Tarihi – Received: 06 Şubat 2023; Kabul Tarihi- Accepted: 07 Nisan 2023

İletişim - Correspondence Author: Ozan Turamanlar <ozanturamanlar@hotmail.com>

Sonuç olarak, adı ülkemiz anatomi tarihinde yer almış ancak hayatı ve eserleri ile ilgili yeterince bilgiye ulaşılamayan Rasim Mehmet Paşa gibi diğer hekim ve bilim insanları için daha kapsamlı bir veri kaynağı oluşturulması gerekmektedir.

Şekil 1. Rasim Mehmet Paşa¹

Bilgi

Çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

1. Şehsüvaroğlu BN. Bizde Anatomi Öğretimine Dair. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası 1952;15(1):391-392.
2. Yıldırım N. Tıphâne-i Âmire ve Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'den İstanbul Tıp Fakültesi'ne. İstanbul: Betim Kitaplığı. 2019.
3. Kıp T. TRT Türk Sanat Müsiki Sözlü Eserler Repertuarı, Ankara: TRT Yayınları. 1989.
4. Özvan N. "Tatyos Efendi", TDV İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/tatyos-efendi> (02.02.2023).
5. Özalp MN. Türk Musikisi Tarihi, Cilt 2, Ankara: TRT Yayınları. 1986.